

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเทคโนโลยีระบบคอมพิวเตอร์และสารสนเทศมีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยนักวิชาการบางคนเรียกว่า เป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Technology) หรือ ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่สามารถติดต่อถึงกันได้ทั้งหมดทั่วโลก (ประชา ตระการศิลป์, 2537) ซึ่งการศึกษาผ่านคอมพิวเตอร์ (อินเทอร์เน็ต) ในปัจจุบันเป็นระบบที่มีบทบาทมากที่สุด เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ทุกหนทุกแห่งไว้ด้วยกัน ทำให้บุคคลสามารถเลือกรับ ข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ได้มากจนอาจกล่าวได้ว่า สังคมยุคข่าวสารก็คือสังคมแห่งภูมิปัญญา (เบรื่อง ภูมิท, 2541, หน้า 18)

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้นโดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตรา 63 -69 กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระบบการพัฒนา และตั้งกองทุน เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และ เครือข่ายโทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกันสำหรับใช้ในการรับและส่งข้อมูล และมัลติมีเดียที่เกี่ยวข้อง ความรู้โดยผ่านกระบวนการประเมินผลหรือจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและความสะดวก ในการนำมาใช้ประโยชน์ สำหรับการศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เพื่อให้คนไทย สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อเนื่องตลอดชีวิต (สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 4-7)

การจัดการเรียนการสอนของพยาบาลได้มีการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องซึ่งโดยในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพ.ศ.2545 ได้จัดการเรียนการสอนเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (Characteristic of the Graduate) ข้อหนึ่งในหัวข้อสมรรถนะสากลว่าบัณฑิตพยาบาลก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงและเข้าถึง สารสนเทศโดยใช้เทคโนโลยี (สถาบันพระบรมราชชนก, 2545, หน้า 1-4) เพื่อให้สอดคล้องกับ สังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปฏิรูประบบสุขภาพ และการปฏิรูประบบการศึกษา

หลักสูตรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาทได้จัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 140 หน่วยกิต โดยประกอบด้วย หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี

ซึ่งในหมวดวิชาเลือกเสรี กำหนดรายวิชาให้เรียนวิชา ล.1002 สารสนเทศทางการพยาบาลและการสืบค้น 2 (1-2-3) เพื่อตอบสนองต่อสมรรถนะสากลว่าบัณฑิตพยาบาลก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและเข้าถึงสารสนเทศโดยใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ นักศึกษาสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ค้นหาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลก และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา สารสนเทศทางการพยาบาลและการสืบค้นของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท พบว่า

- 1) ครูผู้สอน มีภาระงานมาก
- 2) หลักสูตร เอกสารหลักสูตรและคู่มือต่าง ๆ ในการสอนมีไม่เพียงพอ
- 3) วิธีสอน ผู้สอนมีการสอนที่ไม่หลากหลายส่วนใหญ่เป็นแบบบรรยาย
- 4) สื่อการเรียนการสอน ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ
- 5) เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ
- 6) การจัดการ ไม่มีผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา สารสนเทศทางการพยาบาลและการสืบค้นของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท จะมีการจัดการเรียนการสอน ภาวทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติทำให้นักศึกษาขาดทักษะในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ค้นหาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลกซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประกาย จิโรจน์กุล (2532, หน้า 24) พบว่าการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อาจารย์เป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยนักศึกษาเป็นผู้รับฟังและมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย นักศึกษาไม่มีการฝึกคิดและวิเคราะห์และทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเนื้อหาและทักษะ

การเรียนแบบบรรยายทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่อาจบรรลุสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรเพราะการสอนเป็นเรื่องของการเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีความละเอียดอ่อน และต้องการวางแผน เตรียมการ ดำเนินการสอน และประเมินอย่างมีระบบ จำเป็นจะต้องนำวิธีการจัดระบบและการออกแบบการเรียนการสอนมาใช้เพื่อให้ได้การสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาวิชา สภาพแวดล้อม และทรัพยากร หลังจากการออกแบบการเรียนการสอนแล้ว ก็จะได้ผลของการออกแบบที่จะมาใช้ในการเรียนการสอน โดยอยู่ในรูปของชุดการสอนที่ใช้เป็นเครื่องมือการเรียนการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2532, หน้า 79) ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะออกแบบการเรียนการสอนและพัฒนาชุดการสอนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการสืบค้น เรื่อง อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น โดยการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การวิเคราะห์ผลในการปรับปรุงแก้ไขเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อออกแบบการเรียนการสอน เรื่อง อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนและชุดการสอนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล และการสืบค้น เรื่อง อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เป็นแนวทางในสำหรับการออกแบบการเรียนการสอนในวิชาและเรื่องอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ใช้รูปแบบการสอนของดิคและคาเรย์ในการออกแบบการเรียนการสอน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนครั้งนี้ เป็นเนื้อหา เรื่อง อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น วิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการสืบค้น หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2545 สถาบันพระบรมราชชนก
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 40 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การออกแบบการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ตามกรอบแนวทางและโครงสร้างการจัดการเรียนการสอน โดยยึดแนวทางตามรูปแบบการเรียนการสอนของดิคและคาเรย์ได้แก่ กำหนดเป้าหมายการเรียนการสอน กำหนดการวิเคราะห์การเรียนรู้ การสอน กำหนดพฤติกรรมก่อนเรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน เขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม พัฒนาข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ พัฒนายุทธวิธีการเรียนการสอน พัฒนาและเลือกวัสดุการเรียนการสอน ออกแบบและดำเนินการประเมินเพื่อการปรับปรุง ออกแบบและดำเนินการประเมินระบบการสอน และนำไปผลิตชุดการสอนและทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

1. ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หมายถึง ระบบการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มาครอบคลุมไปทั่วโลก เพื่อสะดวกในการให้บริการสื่อสารข้อมูล เช่น การบันทึกเข้าระยะไกล การถ่ายโอนข้อมูล ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มอภิปราย และเป็นวิธีในการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ ซึ่งขยายออกไปอย่างกว้างขวางเพื่อการเข้าถึงของแต่ละระบบที่มีส่วนร่วมอยู่

2. ประสิทธิภาพเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น โดยพิจารณาจากกระบวนการเรียนการสอนและผลลัพธ์ของการเรียนการสอน

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมของนักเรียนที่ได้รับจากคะแนนกระบวนการระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมของนักเรียนที่ได้รับจากคะแนนกระบวนการหลังเรียน